

Tuinder Gijs Nauta leidt sinds eind 2014 zelfoogsttuin Het Proefveld van Haren, gelegen in de grootste kunstenaarsgemeenschap van Noord-Nederland: De Biotoop in Haren. In het voormalige Biologisch Centrum van de RUG wonen en werken meer dan 300 mensen.

Het nieuwe seizoen staat voor de deur te kloppen, en ik wil graag opendoen. Maar de akker, 2500 m² kleileem, is nog stijf bevroren. De voorbereidingen zijn in volle gang en volgende week ga ik beginnen met het voorzaaien in de koude kas.

Afgelopen week stond in het teken van de kennismakingsbijeenkomst van aspirant deelnemers. Bij een zelfoogsttuin worden de klanten ook wel deelnemers of oogstaandeelhouders genoemd. De deelnemer betaald 250 euro contributiegeld waarna zij/hij een oogstseizoen lang zelf haar/zijn biologische groenten, kruiden, kleinfruit en bloemen mag komen oogsten op de akker. De groenten worden door mij opgekweekt en vrijgegeven voor de oogst wanneer ze oogtrijs zijn. De deelnemer krijgt op maandag een nieuwsbrief met daarin de oogstagenda. In de oogstagenda staat uitgelegd welke groenten er die week mogen worden geoogst met een oogstrichtlijn. Deelnemers zijn automatisch lid van de vereniging en hebben inspraak en de algemene ledenvergadering die elk jaar in december plaats vind. Dat is in een notendop het principe van de zelfoogsttuin. De waarde van een zelfoogsttuin ligt in het sociale aspect. Er wordt samen gebouwd aan een vruchtbare akker. Er is een grote wederkerigheid tussen tuinder en deelnemer. Klanten blijken het heel fijn te vinden om direct betrokken te zijn bij de productie van hun voedsel. Als tuinder ben ik verzekerd van een vast inkomen, doordat klanten vooraf betalen. Er is een gedeeld oogststrisico, bij een welige oogst profiteert de klant van een grotere opbrengst, bij een schrale oogst heeft de klant minder groenten en kruiden. Doordat de tussenhandel en het transport wordt uitgeschakeld is een zelfoogsttuin per saldo goedkoper dan de winkel of markt.

Mij is gevraagd of ik een column wilde schrijven voor tuininfo.nl na een oproepje van mij voor nieuwe deelnemers die via de sociale media als een lopend vuurtje is verspreid. Die oproep is tot bij de redactie gekomen en zo is mij gevraagd voor een maandelijks artikel. Deze mogelijkheid grijp ik met beide handen aan, want ik houd van schrijven. En als tuinder op een gemeenschapstuin maak je veel dingen mee. Die kan ik nu met jullie delen. Elke dag is weer een nieuw avontuur. Belevissen met klanten, voorbijgangers, de ecologische samenhang/wanorde, feestelijke deelnemersbijeenkomsten en het grillige weer. Kortom, genoeg schrijversstof.

Afgelopen week stond dus in het teken van de kennismakingsbijeenkomst in de Open Kas. De Open Kas is de belendende kas aan de akker. Hier worden allerlei evenementen georganiseerd, zoals meditaties, allerhande workshopjes, houtbewerking, fotografie. Met een pizza oven en een rocket stove voor gezellige eterijen. Vrijdag heb ik ruim 10 liter pompoensoep en ruim 8 liter tomatensoep gemaakt. Om de klanten een warm welkom te geven op deze zonnige zondag in januari. Zaterdag heb ik de kas opgeruimd en de stoelen en tafels kaargezet. Dat was nog even inpassen, want er staan 20 stoelen in de kas. Er kunnen 10 mensen op de lemen bank zitten, ook wel rocket stove genoemd. De rocket stove kan worden verwarmd, maar het duurt 8 uur voordat de warmte in de leem gaat zitten. De kennismakingsbijeenkomst was om 14.00 en dat betekent dat de stove om 6.00 smorgens zou moeten worden aangestoken. De tuin is mijn ziel en zaligheid, maar dat ging me net even te ver, mijn slaap is me ook heilig. Zondagmorgen ben ik om 12.00 naar de kas gegaan, om de laatste

voorbereidingen voor dit evenement te treffen. Het inpassen van schoolbankjes voor extra zitplaatsen, het neerleggen van allerlei foto's en het Dagblad van het Noorden waar ik die week in had gestaan, De Ekoland, het vakblad van de biologische landbouw –met daarin een artikel van de tuin- legde ik ook tussen de paperassen. Koffie en thee gezet en precies iets over 1 kwamen de eerste klanten, helemaal uit Amsterdam, op doorreis en geïnteresseerd in het concept zelfoogsttuin. Rond kwart voor 2 zat de kas al bijna vol, met ruim 30 mensen. In de kas staat een platenspeler waar ik de Dire-Straits op had gelegd, met het onweerslied op kant A. Dit bewolkte lied schalde, in vrolijk contrast met de zonnige zondag, door de Open Kas. Intussen verwelkomde ik iedereen met een hand en een stroopwafel. Eerst had ik het idee om de soep tegelijkertijd uit te delen, maar een paar mensen waren zo vrijpostig om hierin de voorhand te nemen. Deze vrijpostigheid kan ik wel waarderen. De mensen immers laten zien dat ze hier zich vrij voelen. Een groepje mensen dwaalde af naar de tuin. Kortom, een gezellige sfeer. 10 minuten voor twee mailde de wethouder mij, dat hij helaas was verhinderd, maar dat ik hem mocht noteren als deelnemer. En binnenkort wordt zijn voorstel, om mensen met een kleine beurs financieel te ondersteunen in de contributie, in de gemeenteraad voorgelegd. Een sympathiek voorstel, want mocht als dit door de raad komt, wordt de tuin laagdrempelig en bereikbaar voor iedereen.

Om 14.10 hadden alle liefhebbers soep, koffie of thee tot zich genomen. De menigte was inmiddels gegroeid tot 45 en dat was het moment om de platenspeler uit de zetten. Nu moest ik het doen. Ik; van nature voorzien van een nimmer aflatende faalangst, was aan de beurt. 'Attentie, attentie, ik wil een momentje van jullie zonnige dag beroven om wat info te geven over de zelfoogsttuin. Waar zal ik beginnen? Ik bereid dit soort toespraken nooit voor, want het is altijd hetzelfde praatje en het komt vanzelf wel'. En dan komen op een goede dag de woorden vanzelf. Het publiek heeft de neiging de aandacht erbij te houden als de spreker improviseert, naar woorden zoekt, dat direct uit het hart lijkt te komen. Na 30 minuten was iedereen in een vrolijke stemming. Ik kreeg applaus als waardering voor mijn openhartigheid jegens mijn uitkering verleden. Er werd gelachen om mijn suggestie om de honger te verdrijven met koffie en sigaretten, waarmee ik 2 seizoenen lang mijn pauzemomenten heb opgevuld. Om 17.00 was iedereen weer weg. Nog ver voorbij de uitgang werd gerept over de fijne sfeer en het prachtige project. En ik ben 16 aanmeldingen rijker. Maar dat zijn enkel getallen. Het gaat om de waardering. Dat gevoel is in geen goud uit te drukken.